

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 132/2024-26

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Libora Duľu (sudca spravodajca) a sudcov Ladislava Duditša a Miroslava Duriša v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDAKOVANÉ], zastúpeného URBAN GAŠPEREC BOŠANSKÝ, s.r.o., advokátska kancelária, Havlíčkova 16, Bratislava, proti uzneseniu Krajského súdu v Trnave č. k. 5Tpo/62/2023-106 z 30. novembra 2023 v spojení s uznesením Okresného súdu Trnava sp. zn. 5Tp/50/2023 zo 14. novembra 2023 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa a skutkový stav veci

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručенou ústavnému súdu 18. decembra 2023 domáha vyslovenia porušenia základného práva na osobnú slobodu podľa čl. 17 ods. 1, 2 a 5 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a podľa čl. 8 ods. 1, 2 a 5 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“), práva na slobodu a bezpečnosť podľa čl. 5 ods. 1 písm. c) a ods. 4 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“), podľa čl. 47 Charty základných práv Európskej únie (ďalej len „charta“) a podľa čl. 9 ods. 1, 3, 4 Medzinárodného paktu o občianskych a politických právach (ďalej len „medzinárodný pakt“) uznesením krajského súdu č. k. 5Tpo/62/2023-106 z 30. novembra 2023 v spojení s uznesením okresného súdu sp. zn. 5Tp/50/2023 zo 14. novembra 2023.

2. Z obsahu sťažovateľom podanej ústavnej sťažnosti vyplýva, že je uznesením vyšetrovateľa Okresného riaditeľstva Policajného zboru Trnava, odboru kriminálnej polície ČVS: ORP-374/2-VYS-TT-2023 z 1. júna 2023 (ďalej len „uznesenie vyšetrovateľa“) trestne stíhaný v bode I uznesenia vyšetrovateľa pre prečin neoprávneného vyrobenia a používania platobného prostriedku podľa § 219 ods. 1 Trestného zákona v súbehu so zločinom podvodu podľa § 221 ods. 1, 3 písm. d) Trestného zákona s poukazom na § 139 ods. 1 písm. e) Trestného zákona a prečinom neoprávneného vyrobenia a používania platobného prostriedku podľa § 219 ods. 2

Trestného zákona spáchaných formou spolupáchateľstva podľa § 20 Trestného zákona, v bode III uznesenia vyšetrovateľa pre zločin podvodu podľa § 221 ods. 1, 2, 3 písm. d) Trestného zákona s poukazom na § 139 ods. 1 písm. e) a f) Trestného zákona spáchaný formou spolupáchateľstva podľa § 20 Trestného zákona, v bode IV uznesenia vyšetrovateľa pre prečin úverového podvodu podľa § 222 ods. 1 Trestného zákona v súbehu s prečinom poškodzovania cudzích práv podľa § 375 ods. 1 písm. a), ods. 2 písm. b) Trestného zákona s poukazom na § 139 ods. 1 písm. e) a f) Trestného zákona spáchaných formou spolupáchateľstva podľa § 20 Trestného zákona a napokon v bode V uznesenia vyšetrovateľa pre obzvlášť závažný zločin podvodu podľa § 221 ods. 1, 3 písm. d), ods. 4 písm. a) Trestného zákona s poukazom na § 139 ods. 1 písm. e) a f) Trestného zákona spáchaný formou spolupáchateľstva podľa § 20 Trestného zákona.

3. Sťažovateľ bol uznesením okresného súdu sp. zn. 5Tp/27/2023 zo 4. júna 2023 v spojení s uznesením krajského súdu sp. zn. 3Tpo/28/2023 z 29. júna 2023 vzatý do preventívnej väzby podľa § 71 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku. Sťažovateľ požiadal o prepustenie z väzby žiadosťou doručenou 2. novembra 2023 Okresnej prokuratúre Trnava, ktorej prokurátor nevyhovel a túto predložil 6. novembra 2023 okresnému súdu na vybavenie. Okresný súd uznesením sp. zn. 5Tp/50/2023 zo 14. novembra 2023 žiadosť sťažovateľa o prepustenie z väzby podľa § 79 ods. 3 Trestného poriadku zamietol a zároveň väzbu sťažovateľa nenahradil prijatím písomného sľubu podľa § 80 ods. 1 písm. b), ods. 2 Trestného poriadku a taktiež väzbu sťažovateľa nenahradil dohľadom probačného a mediačného úradníka podľa § 80 ods. 1 písm. c), ods. 2 Trestného poriadku. Krajský súd uznesením č. k. 5Tpo/62/2023-106 z 30. novembra 2023 zamietol podľa § 193 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku sťažovateľom podanú sťažnosť proti uzneseniu okresného súdu sp. zn. 5Tp/50/2023 zo 14. novembra 2023.

II.

Argumentácia sťažovateľa

4. Sťažovateľ v podanej ústavnej sťažnosti rozdelil svoju argumentáciu do viacerých rovín.

5. V prvej rovine svojej argumentácie sťažovateľ napáda nedôvodnosť trestného stíhania vedeného proti svojej osobe. Sťažovateľ podrobne rozoberá skutkové okolnosti jednotlivých skutkov kladených mu za vinu so spoločným záverom ich občianskoprávnej podstaty, čo *„nemožno kriminalizovať prostriedkami trestného práva a už vôbec nie väzbou“*, v dôsledku čoho nie je/nemá byť naplnený materiálny predpoklad väzobného stíhania jeho osoby spočívajúci v dôvodnosti vedeného trestného stíhania jeho osoby.

6. Ku skutku I právne kvalifikovanému ako prečin neoprávneného vyrobenia a používania platobného prostriedku podľa § 219 ods. 1 Trestného zákona v súbehu so zločinom podvodu podľa § 221 ods. 1, 3 písm. d) Trestného zákona a iné, týkajúce sa poškodeného [REDAKOVANÉ], spočívajúce v neoprávnenom prevode peňažných prostriedkov z účtu poškodeného prostredníctvom služby internetbankingu sťažovateľ poukázal na to, že poškodený *„platbu vykonal a mohol vykonať len sám a to z vlastnej vôle a to autorizovaním a teda právny úkon je doposiaľ platný a nespochybniteľný a jeho neplatnosti sa môže poškodený domáhať v civilnom konaní a nie trestnom.“* Podľa sťažovateľa mal poškodený sám potvrdiť nutnosť autorizácie každej prevodnej platby, pričom *„nemožno prisvedčiť jeho tvrdeniu, že sa niekedy vynechávajú kódy, pretože*

každému priemerne zmysľajúcemu človeku je zrejmé, že v súčasnej dobe by nikdy nijaká banka nijaký prevod bez riadneho autorizovania prevodu nevykonala.“.

7. Ku skutkom III a IV právne kvalifikovaným ako zločin podvodu podľa § 221 ods. 1, 2, 3 písm. d) Trestného zákona a iné, týkajúcim sa poškodeného [REDAKOVANÉ], spočívajúcim vo vylákaní peňažnej hotovosti pod zámienkou pôžičky, neoprávnených peňažných prevodoch z účtu poškodeného a realizácie revolvingového spotrebiteľského úveru zneužitím dokladov poškodeného sťažovateľ argumentoval tým, že *„páchateľom trestného činu úverového podvodu spáchaného podvodným konaním pri uzatváraní úverovej zmluvy môže byť len účastník takejto zmluvy.“*, v dôsledku čoho teda ak *„účastníkom posudzovanej úverovej zmluvy v skutku č. 4 je [REDAKOVANÉ] a nie sťažovateľ, sťažovateľ nemôže byť trestne zodpovedným subjektom pre trestný čin úverového podvodu podľa § 222 ods. 1 Trestného zákona.“*. V ďalšom sťažovateľ poukázal na to, že ak *„dlžník nesplnil svoj záväzok vrátiť peniaze v dojednanej lehote, hoci tak mohol urobiť, ešte nedokazuje, že uviedol veriteľa do omylu.“*, teda pokiaľ sťažovateľ spolu so svojím otcom *„zatiaľ vrátili otcovi (poškodenému [REDAKOVANÉ]) na účet 2 x 105 Eur a 2 x 30 EUR... nemožno hovoriť o tom, že by mali vopred úmysel záväzok neuhrádzať a tým uviesť poškodeného do omylu.“*. Z uvedených skutkových zistení má podľa sťažovateľa vyplývať *„nepochybný záver, že orgány činné v trestnom konaní v tomto konaní kriminalizujú čisto občiansko-právny záväzok spadajúci pod civilný spor, čím rovnako s poukazom na čl. 17 ods. 2 Ústavy SR sťažovateľa obmedzujú na osobnej slobode pre jeho neschopnosť plniť záväzok.“*. Rovnakou argumentáciou sťažovateľ brojí aj proti skutku V právne kvalifikovanému ako obzvlášť závažný zločin podvodu podľa § 221 ods. 1, 3 písm. d), ods. 4 písm. a) Trestného zákona, týkajúceho sa poškodeného [REDAKOVANÉ], spočívajúceho vo vylákaní peňažných prostriedkov pod zámienkou pôžičky, keďže *„Vzatie úveru pre druhú osobu nie je trestným činom a skutočnosť, že s tým nesúhlasí dcéra poškodeného [REDAKOVANÉ], rovnako skutkovú podstatu trestného činu nezakladá. [REDAKOVANÉ] v čase vzatia úveru nebol obmedzený na spôsobilosti na právne úkony a preto sa všetky jeho úkony považujú za platné.“*. Rovnako to je aj pri darovaní bytu v meste Piešťany patriaceho poškodenému [REDAKOVANÉ] sťažovateľovi a jeho otcovi, keďže zo samotného výsluchu poškodeného vyplýva, že *„sťažovateľ poškodeného do omylu neuvádzal a ani jeho omyl využitý nebol, pretože [REDAKOVANÉ] ako osoba s plnou spôsobilosťou na právne úkony sám darovaciu zmluvu k nehnuteľnosti vlastnoručne podpísal, pričom sám uviedol, že si ju zbežne prečítal.“*.

8. Vychádzajúc z materiálnych dopadov dôvodnosti vedeného trestného stíhania, ktoré je základnou materiálnou podmienkou dôvodnosti väzby, resp. väzobného stíhania obvineného z trestnej činnosti, sťažovateľ apeloval na *„potrebu brania zreteľu na doktrínu tzv. zostrených dôvodov, ktorej podstata spočíva v požiadavke nevyhnutnosti existencie zosilnených dôvodov pre trvanie väzby, inak nie je možné aprobovať pokračovanie obmedzenia osobnej slobody a to aj keď v čase uvalenia väzby došlo k obmedzeniu osobnej slobody na základe odôvodnených podozrení. Inak povedané, trvanie (existencia) kvalifikovaného podozrenia zo spáchania trestného činu je podmienkou sine qua non pre zákonnosť pokračovania väzby, ale po určitej dobe samo o sebe nepostačuje. V takýchto prípadoch musí súd zistiť, či existujú iné relevantné dôvody predložené orgánmi činnými v trestnom konaní, ktoré by ospravedlnili takéto pokračovanie odopretia slobody (porovnaj Rozhodnutie Európskeho súdu pre ľudské práva zo dňa 7.4.2005 vo veci Rokhlina proti Rusku, sťažnosť č. 54071/00).“*. Sťažovateľ si je síce vedomý, že *„konečné hodnotenie výsledkov*

dokazovania v otázke viny či nevinu obžalovaného má miesto až v rozsudku“, no napriek tomu „vzhľadom na ustanovenie § 79 ods. 2 Trestného poriadku je povinnosťou súdu počas celého priebehu trestného konania po podaní obžaloby skúmať, či dôvody väzby obžalovaného trvajú. Táto povinnosť zahŕňa v sebe aj neustále skúmanie existencie potrebnej miery podozrenia zo spáchania trestného činu uvedeného v obžalobe ako jednej z nevyhnutných podmienok ďalšieho trvania väzby obžalovaného (Nález Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. II. ÚS 200/2019 z 12. septembra 2019).“. Sťažovateľ je toho názoru, že súdy konajúce o jeho ostatnej žiadosti o prepustenie z väzby na plnenie už uvedených zákonných povinností rezignovali úplne a tento postup v konečnom dôsledku je porušením v petite podanej ústavnej sťažnosti označených základných práv.

9. V druhej rovine svojej argumentácie sťažovateľ poukazuje na nedôvodnosť ďalšieho trvania preventívnej väzby vo svojom prípade. V rámci tejto časti je sťažovateľ presvedčený, že v jeho prípade „nie je nijaký dôvod väzby podľa § 71 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku zrejmý a odôvodnený a tento ani nie je daný, pretože v zmysle Uznesení nie je identifikovaný nijaký dôvod, pre ktorý by mal sťažovateľ pokračovať v trestnej činnosti a preto aj v tejto časti odôvodnenie porušovateľov nemožno ústavne akceptovať, pretože je svojvoľné, arbitrárne a nepreskúmateľné.“. Sťažovateľ odkazom na relevantnú judikatúru, podľa ktorej «Aj keď v čase zadržania a počiatocnej väzby musí existovať dôvodné podozrenie, musí sa tiež preukázať v prípadoch predĺženia väzby, že dôvodné podozrenie pretrvávalo a zostalo „dôvodné“ počas celého trvania väzby (Selahattin Demirtaş proti Turecku (č. 2)). [GC], § 320; Ilgar Mammadov proti Azerbajdžanu, § 90).», konštatuje, že po 6 mesiacoch trvania väzby, ako to je v jeho prípade, „nemožno odkázať na 6 mesiacov staré rozhodnutie o väzbe a rovnako tak nemožno argumentovať tým, že preventívny dôvod väzby v prípade sťažovateľa ani nemá ako pominúť, takýto výklad porušovateľa 2 je ústavne neakceptovateľný.“. Teda „V počiatocnom štádiu konania sa obava z pokračovania v trestnej činnosti musí posudzovať odlišne ako po uplynutí... 6 mesiacov výkonu väzby. Po 6 mesiacoch výkonu väzby nemôžu porušovatelia v Napádaných uzneseniach odkázať na dôvody preventívnej väzby dané v čase vzatia sťažovateľa do väzby, t. j. z času pred 6 mesiacov. Pri vzatí do väzby možno teda obavu z pokračovania v trestnej činnosti odôvodniť všeobecnejšie, čo však už v danom štádiu konania sťažovateľa nepostačuje a v tomto porušovatelia pochybili, pretože nevzali do úvahy uplynutie času.“. Sťažovateľ je teda presvedčený, že «Osoba obvinená z trestného činu musí byť vždy až do súdneho procesu prepustená, pokiaľ štát nepreukáže, že existujú „relevantné a dostatočné“ dôvody, ktoré opodstatňujú pokračovanie väzby. Orgány musia presvedčivo preukázať opodstatnenosť akejkoľvek doby zadržania, nech už je akákoľvek krátka (Sarban proti Moldavsku, č. 3456/05, body 95 a 97, 4. októbra 2005, a Castravet proti Moldavsku, č. 23393/05, §§ 32 - 33, 13. marca 2007).». Navyše sťažovateľ je toho názoru, že výkon väzby v jeho prípade porušuje aj práva poškodených trestným činom [REDACTED] a [REDACTED] z dôvodu, že v dôsledku výkonu väzby a obmedzenia na osobnej slobode nemôže sťažovateľ aktívne pristupovať k uhrádzaniu svojich záväzkov voči poškodeným, a teda väzba vo vzťahu k poškodeným má „opačný efekt“.

10. Napokon v tretej rovine svojej argumentácie sťažovateľ brojí proti postupu v konečnom dôsledku krajského súdu ako súdu sťažnostného, ktorý nenahradil jeho väzbu ani akceptovaním jeho písomného sľubu, ani dohľadom probačného a mediačného úradníka, v čom sťažovateľ taktiež nachádza porušenie označených základných práv. Sťažovateľ atakuje napadnuté uznesenie

krajského súdu arbitrárnym výkladom pojmu „výnimočné okolnosti“, pod ktorý spadá zlý zdravotný stav osoby vykonávajúcej väzbu, ako aj osobné a rodinné pomery, v rámci ktorých je potrebné zohľadňovať aj osobný stav osoby nachádzajúcej sa vo väzbe a jej interakcie s rodinnými príslušníkmi, predovšetkým s vlastnými deťmi. Sťažovateľ je s ohľadom na smrteľnú chorobu, ktorou trpí, presvedčený, že „prokurátor ako aj porušovatelia mali povinnosť sa otázkou zdravotného stavu (smrteľnej choroby) sťažovateľa dôkladne zaoberať a pred rozhodnutím o väzbe si vyžiadať odborné lekárske potvrdenie o stave sťažovateľa.“, na čo vo veci konajúce súdy rezignovali. Podľa sťažovateľa bude potrebné „dopytovať príslušné zdravotnícke zariadenie špecializované na dané neurologické ochorenie. t. j. MUDr. Vavro Denis. ProCare Nitra (o tomto lekárovi mal porušovateľ 2 v čase rozhodnutia o väzbe vedomosť) a následne zväziť, či je pre smrteľnú chorobu sťažovateľa nutné aj naďalej jeho osobnú slobodu obmedzovať.“, keďže ak „zdravotné dôvody majú vplyv na existenciu dôvodov väzby, súd musí zväziť, či je nutné naďalej obmedzovať osobnú slobodu obvineného (II. ÚS 271/07-38).“. Zároveň vo veci konajúce súdy aj napriek tomu, že samy neozrejmili, čo považujú za výnimočné okolnosti, dostatočne neozrejmili, prečo nepovažujú za výnimočnú okolnosť starostlivosť o 4-ročnú dcéru, ktorá „je momentálne vo veku, kedy začína rozprávať a uvedomovať si rolu otca v rodine, t. j. kedy dieťa primárne potrebuje vidieť mužský vzor a byť súčasťou úplnej rodiny.“, ako aj finančnú núdzu jeho rodiny.

11. Na podklade uvedeného sťažovateľ ústavnému súdu navrhol, aby po prijatí ústavnej sťažnosti na ďalšie konanie nálezom takto rozhodol:

„I. Uznesením Okresného súdu Trnava zo dňa 14.11.2023 pod spis. zn. 5TP/50/2023 boli porušené základné práva a slobody sťažovateľa a to podľa čl. 17 ods. 1, čl. 17 ods. 2, čl. 17 ods. 5 Ústavy... podľa čl. 8 ods. 1, čl. 8 ods. 5 Listiny... podľa čl. 5 ods. 1 písm. c) a čl. 5 ods. 4 Dohovoru... podľa čl. 47 Charty... podľa čl. 9 ods. 1, ods. 3, ods. 4 Medzinárodného paktu...“

II. Uznesením Krajského súdu v Trnave zo dňa 30.11.2023 pod spis. zn. 5TP0/62/2023-106 boli porušené základné práva a slobody sťažovateľa a to podľa čl. 17 ods. 1, čl. 17 ods. 2, čl. 17 ods. 5 Ústavy... podľa čl. 8 ods. 1, čl. 8 ods. 2, čl. 8 ods. 5 Listiny... podľa čl. 5 ods. 1 písm. c) a čl. 5 ods. 4 Dohovoru... podľa čl. 47 Charty... podľa čl. 9 ods. 1, ods. 2, ods. 4 Medzinárodného paktu...“

III. Uznesenie Okresného súdu Trnava zo dňa 14.11.2023 pod spis. zn. 5TP/50/2023 sa zrušuje.

IV. Uznesenie Krajského súdu v Trnave zo dňa 30.11.2023 pod spis. zn. 5Tpo/62/2023-106 sa zrušuje a vec sa mu vracia na ďalšie konanie.

V. Krajskému súdu v Trnave prikazuje, aby [REDAKOVANÉ]... prepustil z väzby na slobodu.

VI. Sťažovateľovi priznáva voči porušovateľovi 1 finančné zadostučinenie vo výške 4.020,- EUR (eventuálne vo výške podľa vlastnej úvahy Ústavného súdu Slovenskej republiky)...

VII. Sťažovateľovi priznáva voči porušovateľovi 2 finančné zadostučinenie vo výške 4.020,- EUR (eventuálne vo výške podľa vlastnej úvahy Ústavného súdu Slovenskej republiky)...

VIII. Porušovateľ 1 a porušovateľ 2 sú povinní nahradiť sťažovateľovi spoločne a nerozdielne náhradu trov konania a náhradu trov právneho zastúpenia za konanie o ústavnej sťažnosti, a to vo výške 530,86,-Eur a nákladu na vytvorenie zaručenej konverzie vo výške 11,50,- Eur...“

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

12. Ústavný súd v súlade s § 56 ods. 1 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon

o ústavnom súde“) predbežne prerokoval ústavnú sťažnosť, pričom posudzoval, či jej prijatiu na ďalšie konanie nebránia dôvody uvedené v § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

13. Podľa čl. 124 ústavy ústavný súd je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti.

14. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

15. Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon.

16. Ústavný súd podľa § 56 ods. 1 zákona o ústavnom súde návrh na začatie konania predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon v § 9 neustanovuje inak.

III.1. K namietanému porušeniu označených práv napadnutým uznesením okresného súdu:

17. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

18. Podľa § 132 ods. 1 zákona o ústavnom súde ak o ochrane základných práv a slobôd sťažovateľa vo veci, ktorej sa ústavná sťažnosť týka, je príslušný rozhodovať iný súd, ústavný súd uznesením ústavnú sťažnosť odmietne pre nedostatok právomoci na jej prerokovanie. Podľa § 132 ods. 2 zákona o ústavnom súde je ústavná sťažnosť neprípustná, ak sťažovateľ nevyčerpal právne prostriedky, ktoré mu priznáva zákon na ochranu jeho základných práv a slobôd.

19. Ústavný súd poukazuje na to, že jeho právomoc rozhodovať o sťažnostiach podľa čl. 127 ods. 1 ústavy je založená na princípe subsidiarity. Zmysel a účel princípu subsidiarity, ktorý je vyvoditeľný z čl. 127 ods. 1 ústavy, spočíva v tom, že ochrana ústavnosti nie je a podľa svojej povahy ani nemôže byť výlučne úlohou ústavného súdu, ale je úlohou všetkých orgánov verejnej moci v rámci im zverených kompetencií. Koncepcia konania o ústavnej sťažnosti je založená na tom, že predstavuje subsidiárny procesný prostriedok na ochranu ústavou zaručených základných práv a slobôd. Ústavný súd nie je súčasťou sústavy všeobecných súdov či iných orgánov verejnej moci, a preto nemôže nahrádzať ich činnosť. Jeho úlohou je v súlade s čl. 124 a nasl. ústavy ochrana ústavnosti, a nie tzv. bežnej zákonitosti, resp. protiprávnosti. Z tohto pohľadu je nevyhnutnou podmienkou konania, ktorá musí byť pred podaním ústavnej sťažnosti splnená, vyčerpanie všetkých procesných prostriedkov, ktoré zákon sťažovateľovi na ochranu jeho práv poskytuje.

20. Právomoc ústavného súdu je vybudovaná na zásade prieskumu vecí právoplatne skončených, ktorých eventuálnu protiústavnosť už nemožno zhojiť inými procesnými prostriedkami, resp. už nie je možná náprava iným spôsobom. Teda právomoc ústavného súdu rozhodovať o sťažnostiach podľa čl. 127 ods. 1 ústavy predstavuje *ultima ratio* inštitucionálny mechanizmus, ktorý sa uplatní

až v prípade nefunkčnosti všetkých ostatných orgánov verejnej moci, ktoré sa na ochrane ústavnosti podieľajú. Opačný záver by znamenal popieranie princípu subsidiarity právomoci ústavného súdu podľa zásad uvedených v § 132 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

21. Subsidiarita ústavnej sťažnosti má pritom dimenziu formálnu i materiálnu. Formálna dimenzia znamená, že sťažovateľ pred podaním ústavnej sťažnosti musí „formálne“ podať všetky prostriedky na ochranu práv, ktorými disponuje, a materiálnou subsidiaritou je myslené to, že tieto prostriedky odôvodní spôsobom, ktorý všeobecnému súdu umožní ústavnoprávny prieskum. Pokiaľ právny predpis ustanoví, že v určitej procesnej situácii je príslušný na rozhodovanie o právach a slobodách jednotlivca konkrétny orgán verejnej moci, bolo by zásahom do jeho právomoci a porušením princípu delby moci (čl. 2 ods. 2 ústavy), pokiaľ by iný orgán o týchto právach rozhodoval bez toho, aby bola daná možnosť príslušnému orgánu na realizáciu jeho právomoci. Obidve tieto hľadiská preto treba reflektovať pri interpretácii a aplikácii jednotlivých inštitútov zákona o ústavnom súde, v danom prípade pre posúdenie prípustnosti ústavnej sťažnosti a príslušnosti ústavného súdu na jej prijatie na ďalšie konanie.

22. Sťažovateľ využil proti uzneseniu okresného súdu sp. zn. 5Tp/50/2023 zo 14. novembra 2023 sťažnosť podľa § 185 a nasl. Trestného poriadku ako riadny opravný prostriedok, o ktorej rozhodol krajský súd napadnutým uznesením tak, že ju podľa § 193 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku zamietol. V nadväznosti na uvedené ústavný súd odmieta sťažovateľom podanú ústavnú sťažnosť v tejto jej časti z dôvodu nedostatku právomoci ústavného súdu na jej prerokovanie podľa § 56 ods. 2 písm. a) zákona o ústavnom súde.

III.2. K namietanému porušeniu označených práv napadnutým uznesením krajského súdu:

III.2.1. Všeobecné judikatúrne východiská:

23. Ústavný súd už judikoval, že väzba je najzávažnejším zásahom do osobnej slobody a do práv obvineného. Keďže ide o najzávažnejší zásah, vyžaduje po celý čas súdnu kontrolu jej ústavnosti a zákonnosti (III. ÚS 26/01). Je výsostným právom, ale aj povinnosťou všeobecného súdu skúmať všetky okolnosti spôsobilé vyvrátiť alebo potvrdiť existenciu skutočného verejného záujmu odôvodňujúceho so zreteľom na prezumpciu nevinny výnimku z pravidla rešpektovania osobnej slobody a uviesť ich v rozhodnutiach o väzbe (I. ÚS 187/09, rozsudok vo veci Toth proti Rakúsku z 12. 12. 1991, sťažnosť č. 11894/85, bod 67).

24. Z konštantnej judikatúry ústavného súdu (I. ÚS 100/04, III. ÚS 135/04, II. ÚS 151/09, IV. ÚS 36/2020, IV. ÚS 462/2020, IV. ÚS 176/2021, IV. ÚS 237/2021) vyplýva, že na konanie o väzbe je aplikovateľný čl. 17 ods. 1, 2 a 5 ústavy, v ktorých sú implicitne obsiahnuté hmotné a tiež procesné atribúty základného práva na osobnú slobodu vrátane práva na jej súdnu ochranu v prípadoch pozbavenia osobnej slobody väzbou. Ústavný súd vo svojej judikatúre k čl. 17 ods. 2 ústavy uviedol, že vo vzťahu k väzbe obsahuje také práva, akými sú napríklad právo byť vo väzbe len zo zákonného dôvodu a na základe rozhodnutia sudcu alebo súdu; právo podať návrh na konanie, v ktorom by súd neodkladne alebo urýchlene rozhodol o zákonnosti väzby a nariadil prepustenie, ak je táto nezákonná; právo nebyť vo väzbe dlhšie ako po dobu nevyhnutnú, resp. primeranú dobu alebo byť prepustený počas konania, pričom prepustenie môže byť podmienené zárukou (III. ÚS 7/00, III. ÚS 255/03, I. ÚS 100/04, III. ÚS 199/05, II. ÚS 185/2016). Obsahom

základného práva podľa čl. 17 ods. 5 ústavy je aj oprávnenie trestne stíhanej osoby, aby súd rozhodujúci o jej väzbe skúmal významné skutočnosti za väzbu a proti nej vrátane možnosti nahradiť ju zárukou, sľubom alebo peňažnou zárukou, pričom ak sa rozhodne trestne stíhanú osobu do väzby vziať alebo ju v nej ďalej držať, aby boli takéto rozhodnutia založené na konkrétnych skutočnostiach, a nie na abstraktnej úvahe (III. ÚS 38/01, IV. ÚS 207/07, III. ÚS 115/08). V označených ustanoveniach ústavy sú obsiahnuté obdobné práva ako tie, ktoré vyplývajú z čl. 5 ods. 3 a 4 dohovoru (III. ÚS 227/03, III. ÚS 34/07, IV. ÚS 181/07, IV. ÚS 333/08, III. ÚS 54/2017, IV. ÚS 263/2018).

25. Každé pozbavenie slobody musí byť „zákonné“, t. j. musí byť vykonané „v súlade s konaním ustanoveným zákonom“, a okrem toho každé opatrenie, ktorým je jednotlivец pozbavený slobody, musí byť zlučiteľné s účelom čl. 17 ústavy, ktorým je ochrana jednotlivca proti svojvôli (I. ÚS 165/02, II. ÚS 55/98, I. ÚS 177/03, III. ÚS 7/00, I. ÚS 115/07, I. ÚS 187/07, IV. ÚS 36/2020, IV. ÚS 462/2020, IV. ÚS 176/2021, IV. ÚS 237/2021). Otázka, či je väzba zákonná, má byť vyriešená nielen s poukazom na vnútroštátny zákon, ale aj na znenie dohovoru (III. ÚS 79/02, III. ÚS 77/05, IV. ÚS 36/2020, IV. ÚS 462/2020, IV. ÚS 176/2021, IV. ÚS 237/2021), s ktorým musí byť v súlade, vrátane všeobecných princípov obsiahnutých v ňom výslovne alebo implikovane (Winterwerp proti Holandsku z 24. 10. 1979, séria A, č. 33, s. 19 – 20, bod 45 a Baranowski proti Poľsku z 28. 3. 2000, č. 28358/95, bod 51). Každé pozbavenie osobnej slobody zároveň musí byť v súlade s účelom čl. 5 dohovoru, ktorým je ochrana jednotlivca pred svojvôľou [Bozano proti Francúzsku z 18. 12. 1986, bod 54; Benham proti Veľkej Británii z 24. 9. 1992, Herczegfalvy proti Rakúsku z 11. 5. 2004, Morsink proti Holandsku (Veľká komora) z 10. 6. 1996, bod 40; z novšej judikatúry Stanev proti Bulharsku (Veľká komora) zo 17. 1. 2012, bod 143; L. M. proti Slovinsku z 12. 6. 2014, bod 121].

26. Z judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva ďalej vyplýva, že súd rozhodujúci o pozbavení slobody nemusí dať odpoveď na každý argument osoby pozbavenej slobody. Tento súd však nesmie ignorovať konkrétne skutočnosti namietané touto osobou, ktoré by mohli spochybniť existenciu podmienok „zákonnosti“ pozbavenia osobnej slobody (Ilijkov proti Bulharsku z 26. 7. 2001, sťažnosť č. 33977/96, bod 94). Každé pozbavenie osobnej slobody totiž musí sledovať účel ochrany jednotlivca pred svojvôľou (pozri rozsudok Veľkej komory vo veci S., V. a A. proti Dánsku z 22. 10. 2018, sťažnosti č. 35553/12, č. 36678/12 a č. 36711/12, bod 74)

27. Pri riziku pokračovania v trestnej činnosti ako dôvode väzby musí byť toto riziko hodnoverné a prijaté opatrenia primerané, to všetko s ohľadom na konkrétne okolnosti prípadu (porov. rozsudok vo veci Clooth proti Belgicku z 12. 12. 1991, sťažnosť č. 12718/87, bod 40). Príliš abstraktné riziko pokračovania v trestnej činnosti nemožno považovať za dostatočný základ na väzbu a jej pokračovanie (I. ÚS 409/2021).

28. Z ustálenej judikatúry ústavného súdu vyplýva, že právomoc ústavného súdu vo vzťahu k rozhodovaniu všeobecných súdov vo väzobných veciach je daná len na preskúmanie dôvodu a spôsobu obmedzenia osobnej slobody, t. j. či proti osobe, ktorá sa berie do väzby, bolo vznesené obvinenie, rozhodnutie o väzbe sa odôvodnilo aj skutkovými okolnosťami, o väzbe rozhodoval súd, obvinený bol vzatý do väzby pre konkrétne skutočnosti, resp. že osoba bola vzatá a držaná vo väzbe len na čas dovolený zákonom, resp. konkrétnym rozhodnutím väzobného súdu o predĺžení väzby. Teda úlohou ústavného súdu je sledovať, či všeobecné súdy v namietaných rozhodnutiach správne

aplikujú právo, či dané rozhodnutia sú odôvodnené a či nenesú znaky arbitrárnosti vyúsťujúce do porušenia niektorého zo základných práv a slobôd.

29. Do obsahu právomoci ústavného súdu však nepatrí preskúmať postup, ako aj správnosť skutkových a právnych záverov všeobecných súdov, ktorý viedol k záveru o existencii zákonného dôvodu na vzatie do väzby a jej ďalšie trvanie. Tento postup skúma opravný súd v riadnom inštančnom postupe, ktorý je funkčne usposobený na preskúmanie obsahu trestného spisu, súvisiacich listín, podaní obvineného a prípadne aj ďalších dôkazov osvedčujúcich použitie takéhoto zabezpečovacieho prostriedku, akým je väzba v trestnom konaní. Teda ústavný súd ako nezávislý súdny orgán ochrany ústavnosti (čl. 124 ústavy) nekoná ako súd tretej alebo štvrtej inštancie, ale jeho úlohou je preskúmať zlučiteľnosť opatrenia, ktorým je jednotlivец pozbavený slobody, s ústavou alebo medzinárodnou zmluvou o ľudských právach a základných slobodách.

30. Ústavný súd preto nemôže zasahovať do skutkových a právnych záverov všeobecných súdov, ak ich z ústavného hľadiska možno pokladať za akceptovateľné a udržateľné. Kasačnú intervenciu ústavného súdu by mohli vyprovokovať také prípadné rozhodnutia a postupy všeobecných súdov v rámci rozhodovania o väzbe, ktoré by v určitom štádiu trestného konania predstavovali zjavný omyl či exces pri posudzovaní formálnych a materiálnych podmienok väzby, prípadne by boli iným evidentným popretím samotnej podstaty ochrany základných práv a slobôd. Z týchto hľadísk ústavný súd vychádzal aj v prejednávacom prípade.

31. Ústavný súd zároveň akcentuje, že jeho úlohou nie je nanovo vyhodnocovať skutkové a právne závery príslušných väzobných rozhodnutí, ale preskúmať, či závery v nich uvedené sú z ústavného hľadiska akceptovateľné a udržateľné. Povedané inak, úlohou ústavného súdu nie je samostatne posúdiť existenciu väzobných dôvodov sťažovateľa v pozícii inštančne nadriadeného súdu a porovnať svoje zistenia so závermi všeobecných súdov, ale presvedčiť sa, že odôvodnenie napadnutého uznesenia krajského súdu dáva dostatočný základ na väzobné stíhanie sťažovateľa, a to s ohľadom na konkrétne okolnosti prípadu i na všetky sťažovateľom prezentované relevantné námietky.

32. Podľa konštantnej judikatúry ústavného súdu o zjavne neopodstatnenú sťažnosť ide vtedy, keď namietaným postupom alebo namietaným rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci nemohlo dôjsť k porušeniu základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok príčinnej súvislosti medzi označeným postupom alebo rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci a základným právom alebo slobodou, ktorých porušenie sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú sťažnosť preto možno považovať takú, pri ktorej predbežnom prerokovaní ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, ktorej reálnosť by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie.

III.2.2. Napadnuté uznesenie krajského súdu:

33. Krajský súd sa v napadnutom uznesení podrobne vyjadril k dôvodnosti vedeného trestného stíhania sťažovateľa, keď uviedol, že v čase od vzatia sťažovateľa do väzby bol vypočutý „poškodený [REDAKOVANÉ], zástupca poškodeného Home Credit Slovakia a.s., dcéra poškodeného [REDAKOVANÉ] svedkyňa [REDAKOVANÉ], svedkyňa [REDAKOVANÉ], zabezpečené znalecké posudky, vypočutá svedkyňa poškodená [REDAKOVANÉ], svedok [REDAKOVANÉ], svedok [REDAKOVANÉ] svedok [REDAKOVANÉ], vykonané a zabezpečené analýzy telefonických hovorov, kamerových záznamov, nahrávok, boli

zabezpečované dopytmi odpovede bánk, Ministerstva dopravy SR, Dopravného úradu, Pamiatkového úradu SR.“. Krajský súd zároveň dopytom na dozorujúceho prokurátora Okresnej prokuratúry Trnava zistil, že v čase od 2. novembra 2023 boli vykonané ďalšie procesné úkony v trestnej veci sťažovateľa, a to 6. novembra 2023 bol doručený znalecký posudok č. 82/2023 od PhDr. Zuzany Bielikovej, znalca z odboru psychológie, odvetvia klinickej psychológie detí, klinickej psychológie dospelých vo vzťahu k osobám svedkov – poškodených, 7. novembra 2023 bol vypočutý k ostatnému skutku sťažovateľ v procesnom postavení obvineného, 10. novembra 2023 bolo vyhovené návrhu sťažovateľa na doplnenie dokazovania zabezpečením písomných podkladov zo stávkovej spoločnosti NIKÉ spol. s r. o. a boli zabezpečené výsledky lustrácie osoby sťažovateľa v registri trestov, registri priestupkov a systému Avízo a napokon v čase od 15. novembra 2023 do 16. novembra 2023 došlo k preštudovaniu vyšetrovacieho spisu, ktorý bol 21. novembra 2023 doručený dozorujúcemu prokurátorovi Okresnej prokuratúry Trnava s návrhom na konečné opatrenie, ktorý 27. novembra 2023 podal aj na sťažovateľa obžalobu pre stíhanú trestnú činnosť.

34. V ďalšom krajský súd, posudzujúc z vecnej stránky dôvodnosť trestného stíhania sťažovateľa (oproti jeho sťažnostným námietkam), poskytol aj vlastné úvahy, ktorými vyhodnocoval dosiaľ zabezpečené dôkazy, s obsahovým výkladom svedčiacim v prospech dôvodnosti trestného stíhania sťažovateľa, keď sumárne uviedol, že «Poškodený ■■■■■ popísal, kedy bol u ■■■■■ v bazáre, ako sa z ich počítača prihlásil do svojho internetbankingu, ako sa následne neodhlásil, ako následne zistil, že bola z jeho účtu prevedená suma 900 eur na iný účet. Odmietol, že by bola suma poskytnutá pre ■■■■■ titulom pôžičky, zmluva mu známa nie je, a podpis na nej je sfaľovaný. Potvrdil, že podpísal zmluvu na 50.500 eur, so splatnosťou 10 rokov, aj že na jej základe mu dal peniaze v hotovosti, postupne, ako ho vyzýval na vrátenie peňazí, bezúspešne, ako mu dal podpísať ■■■■■ plnomocenstvo a vypýtal si zaň 250 eur, čo naň urobili ďalší podvod, pretože tvrdili, že mu na plnomocenstvo dajú v banke 250 eur, ale ho tam vysmiali. Dcéra poškodeného ■■■■■ popísala, ako sa zhoršil stav jej otca za posledného pol roka a ako im psychiatricka odporučila obmedzenie spôsobilosti na právne úkony pre jeho nie kritický postoj, odporúčaný dohľad a opateru, ako zistila že z jeho účtu odišli opakovane sumy 3.200 eur s poznámkou „Paťo“. Sestre sa poškodený priznal, že v bazáre dal ■■■■■ prístupové heslá do interbankingu, doklady. K ďalšiemu skutku jej otec povedal, že v Nitre v Nay bol jej otec a mladý ■■■■■ s priateľkou, on sa len prechádzal, oni odnášali odtiaľ tovar, on netušil, že boli na neho veci vybavené. Manželka poškodeného uviedla, že mladý ■■■■■ s niekým ďalším prišiel a povedal, že vrátia poškodenému peniaze za mesiac, ale neverila im. Zo znaleckého posudku, odvetvie psychológia vyplýva, že ■■■■■ je schopný vnímať a reprodukovať prežité udalosti. Lahko sa nechá manipulovať, nie je schopný odhaliť nekalé úmysly tretej osoby, dá sa ľahko rozptýliť darčekom, odmenou. Poškodený nebol schopný si v čase diania skutkov uvedomiť možné dôsledky a vzoprieť sa konaniu, ktoré nebol schopný rozpoznať. Zo znaleckého posudku odvetvie psychológia vyplýva tiež, že obvinení sú vybavení osobnostnými črtami ako egocentrizmus, znížená schopnosť empatie, ambicióznosť, parazitický životný štýl, manipulátorstvo, pocit nadradenosti. Z výpovede poškodeného ■■■■■ vyplýva okrem iného, že trpí aj duševnými ochoreniami, má maniodepresívnu chorobu, pri podpise darovacej zmluvy k bytu si myslel, že obvinený bude u neho len v nájme, „nevedel, čo podpisuje, a nenapadlo mu, žeby prišlo k prepisu bytu“, „nerozumel, že darovacou zmluvou prevádza byt, že byt bude patriť jemu, nerozumel tomu“. „Myslel si, že to ani nie je prevod bytu na ■■■■■, ale len

na to, aby [REDAKOVANÉ] poskytol dočasné bývanie“. Zo správy MUDr. Viery Lysovej vyplýva, že [REDAKOVANÉ] je dlhodobo psychiatricky liečený pre bipolárnu afektívnu poruchu, opakovane psychiatricky hospitalizovaný pre dekompenzáciu stavu, posledné roky v ambulantnej liečbe.».

35. Na podklade takto prezentovaných hodnotiacich úvah k dokazovaniu vykonanému v čase rozhodovania o žiadosti sťažovateľa o prepustenie z väzby krajský súd uzavrel, že „doposiaľ vykonané dokazovanie, resp. zistené skutočnosti zakladajú dôvodné podozrenie, že došlo k spáchaniam skutkov, pre ktoré je vedené trestné stíhanie, skutky majú všetky zákonné znaky vyššie uvedených trestných činov a zároveň existuje podozrenie, že tieto spáchal obvinený.“. Zároveň ozrejmil, že „súd by mohol vysloviť nesplnenie materiálnej podmienky väzby z hľadiska dôvodnosti trestného stíhania len v prípade absolútneho nedostatku dôkazov proti väzobne stíhanému obvinenému, to však nie je tento prípad, keď dôkazná materia vo veci zabezpečená i naďalej indikuje podozrenie zo spáchania vyšetrovaných skutkov, v súvislosti s ktorými bola na obvineného uvalená väzba.“.

36. Krajský súd sa následne venoval dôvodnosti ďalšieho trvania preventívnej väzby sťažovateľa podľa § 71 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku. V rámci tejto časti napadnutého uznesenia krajský súd k účelu preventívnej väzby zvýraznil, že tento väzobný dôvod sa „v určitej miere odlišuje od zvyšných dvoch väzobných dôvodov a je založený na predpoklade, že účelom trestného stíhania je i predchádzanie trestnej činnosti. Pri rozhodovaní o väzbe sa nevyžaduje úplná istota, že obvinený bude konať podľa § 71 Trestného poriadku, ak nebude vzatý do väzby. Na rozhodnutie o väzbe preto postačuje, že táto hrozba s prihliadnutím na konkrétne skutočnosti je reálna.“. Konkrétne podozrenie z pokračovania v páchaní trestnej činnosti krajský súd odvodil predovšetkým od spôsobu konania sťažovateľa, resp. oboch obvinených, ktorí „mali vylákať od poškodených peniaze pod dôkladne premyslenými zámienkami, zamieriavať sa mali na tzv. zraniteľné skupiny osôb z dôvodu ich veku, nepriaznivého zdravotného stavu, tieto si mali vybrať, získať ich dôveru, a pod zámienkou pôžičky vylákať nemalé finančné prostriedky, nebezpečnosť ich konania mala mať eskalujúci charakter, od poškodeného [REDAKOVANÉ] mali vylákať jeho byt, motiváciou bol výlučne prisun finančných prostriedkov popri legálnom príjme.“. Podporným argumentom potvrdzujúcim opodstatnenosť obavy z pokračovania v trestnej činnosti majetkového charakteru bol aj poukaz na ďalšie trestné stíhanie sťažovateľa «pre prečin podvodu na KRPZ Trnava pod ČVS: KRP 43/I-VYS-TT-2023 na základe vzneseného obvinenia zo dňa 12.7.2023, kde skutkový dej sa vyznačuje totožným „modus operandi“ ako v prejednávacom prípade.».

37. Krajský súd v závere tejto časti svojej argumentácie, reagujúc na sťažovateľom nastolenú doktrínu posilňovania dôvodov väzby v závislosti od dĺžky jej trvania, ako aj vedomý si argumentov sťažovateľa o tom, že (i) nebol dosiaľ súdne trestaný a že (ii) mal aj legálny finančný príjem, čoho dôkazom je aj jeho hráčske konto/účet, pretrvávajúce riziko pokračovania v páchaní trestnej činnosti odôvodnil dosiaľ vykonaným dokazovaním, ktoré potvrdilo, že páchaním trestnej činnosti si mal sťažovateľ „primáme zabezpečovať majetkový profit.“, a to po dobu necelých dvoch rokov, keď toto obdobie nie je možné hodnotiť ako obdobie krátke. Podľa krajského súdu «Práve obdobie, počas ktorého sa mal obvinený sústavne dopúšťať stíhanej trestnej činnosti, umocňuje záver o tom, že obvinený si musel byť už v tomto čase vedomý protiprávnosti svojho konania a možných trestnoprávných následkov pre jeho osobu, pričom ani táto hrozba ho zrejme neodradila od jej ďalšieho páchania. Riziko, ktoré obvinený niesol tak muselo byť vykompenzované nejakým prospechom, ktorým bol zrejme práve majetkový profit a s ním spojený vyšší životný štandard.

V tomto ohľade je preto irelevantné, či obvinený viedol „zhýralý“ spôsob života alebo finančné prostriedky neutrácal, resp. či mal aj legálny zdroj príjmu, nakoľko majetkové pomery obvineného, ktoré mali predchádzať údajnému páchaniu trestnej činnosti jeho osobou, mal obvinený zrejme záujem zlepšiť, a to aj trestnou činnosťou, z ktorej spáchanie aj dôvodne podozrivý. Obvinený by sa v prípade prepustenia z väzby na slobodu dostal do rovnakého prostredia a situácie, v akej bol v čase, keď sa mal údajne dopúšťať stíhanej trestnej činnosti. Doteraz zistené skutočnosti nasvedčujú o silnej vnútornej motivácii - zabezpečenie a vylepšenie finančnej situácie. Doposiaľ vykonaná väzba obvineným, ani prebiehajúce trestné konanie, nie sú spôsobilé eliminovať vyššie uvedené skutočnosti, ktoré mali obvineného primäť k páchaniu trestnej činnosti počas stíhaného obdobia. Z týchto dôvodov sa krajský súd ako súd sťažnostný stotožnil so záverom prvostupňového súdu, že v prípade obvineného je daná hrozba pokračovania v páchaní trestnej činnosti. Obvinený nepreukázal akúkoľvek zmenu v jeho hodnotovej orientácii, či spôsobe života. Aktuálne väzobné stíhanie obvineného tak nie je dôsledkom právnej kvalifikácie skutku ako trestného činu, ale špecifikami jej páchania obvineným a jeho osobou, ktoré umocňujú predpoklad o možnom pokračovaní v páchaní obdobnej trestnej činnosti v prípade jeho pobytu na slobode.»

38. Napokon sa krajský súd podrobne venoval aj otázke nahradenia preventívnej väzby sťažovateľa jeho písomným sľubom a dohľadom probačného úradníka v nadväznosti aj na „výnimočné okolnosti“, na ktoré sťažovateľ v rámci svojej argumentácie poukázal. Krajský súd vo všeobecnej rovine ozrejmil, že „procesný postup spojený s nahradením väzby alternatívnymi inštitútmi prichádza do úvahy vtedy, keď vzhľadom na okolnosti prípadu a osobu obvineného nie je zjavné riziko zmarenia dosiahnutia účelu trestného konania vedeného práve prostredníctvom obmedzenia osobnej slobody obvineného vo väzbe.“. V nadväznosti na tento záver krajský súd s prihliadnutím na konkrétne skutkové okolnosti predmetnej trestnej veci rozviedol, že „Konanie oboch obvinených, teda aj [REDAKOVANÉ] sa vyznačuje dôkladnou premyslenosťou zámienok, pod ktorými mali vylákať od poškodených peňažné prostriedky, pričom toto ich nekontrolovateľné konanie naznačuje znaky vyššej intenzity. Ako už bolo skôr uvedené, jedná sa o trestnú činnosť, ktorú možno páchať aj využitím technických prostriedkov, pričom monitorovanie pohybu obvinených neposkytuje informáciu o ich aktuálnej činnosti. Povaha stíhanej trestnej činnosti - obzvlášť závažný zločin podvodu spáchaný na osobách chorých, vyššieho veku, ľahšie ovládateľných, manipulovateľných, spôsobenie škody vyššieho rozsahu je dôvodom, prečo účel väzby nemožno dosiahnuť dohľadom probačného a mediačného úradníka, a tento nemožno dosiahnuť ani obmedzením pohybu osoby len na určitú nehnuteľnosť, miesto, ani zákazom styku s konkrétnymi poškodenými, pretože tak nie je vylúčené prípadné páchanie obdobnej trestnej činnosti na iných poškodených, s ktorými by prišli akoukoľvek formou do kontaktu. Elektronický monitoring obvineného neposkytuje informáciu o osobe, s ktorou by sa obvinený stretol, kontaktoval, ani o tom, ako by obvinený voči iným osobám konal.“.

39. Krajský súd sa v závere tejto časti napadnutého uznesenia vysporiadal aj s posúdením sťažovateľom označených „výnimočných okolností“, na ktoré poukázal v prospech pozitívneho posúdenia nahradenia svojej väzby a medzi ktoré sťažovateľ zaradil svoj nepriaznivý zdravotný stav a svoje rodinné pomery. Krajský súd dôsledne posúdil zdravotný stav vykonaním dožiadania príslušného zdravotníckeho zariadenia, pričom dospel k záveru, že jeho zdravotný stav v čase rozhodovania o žiadosti o prepustenie z väzby nie je taký, aby mohol byť posúdený ako skutočnosť, ktorá ako výnimočná okolnosť podmieni možnosť nahradenia jeho väzby. Tento záver krajského

súdu vychádzal z jeho zistení, podľa ktorých sťažovateľ „žiadne neurologické obtiaže pri nástupe do výkonu väzby neuvádzal. Obvinený, napriek tomu, že bol už v júni 2023 vyzvaný na dodanie nálezov od neurológa, tieto odovzdal až po piatich mesiacoch. Tieto skutočnosti nesvedčia o tom, že by obvinenému nebola poskytovaná adekvátne liečba, že trpí bolesťami a že lieky mu nezaberajú. O tom, že jeho stav by mal byť vážny, a nezlučiteľný s výkonom väzby, nesvedčí ani to, že z predloženej lekárskej správy zo dňa 30.3.2022 vyplynulo aj odporúčanie lekára na absolvovanie MR vyšetrenia o 12-18 mesiacov, ktoré obvinený nedodrжал. Treba dodať, že ústav na výkon väzby objednal obvineného na kontrolné vyšetrenie, a liečbu mu bude indikovať tak ako doteraz.“. Rovnako nebola za výnimočné okolnosti posúdená rodinná situácia sťažovateľa, pričom krajskému súdu „Nie je zrejmé, prečo obhajoba zavádzajúco odkazuje na judikáty týkajúce sa prehodnotenia okolnosti starostlivosti o početnú rodinu, či existenčnú núdzu, keď obvinený tvrdí, že má jednu dcéru, a zároveň nie je zrejmé, že by trpel on, či jeho najbližšia rodina existenčnou núdzou.“.

III.3. Posúdenie veci:

40. Ústavný súd v rámci preskúmania ústavnej konformnosti napadnutého uznesenia pristúpil parciálne k hodnoteniu jeho jednotlivých častí.

41. V rámci prvej časti sa zaoberal zdôvodnením materiálnej podmienky vedenia trestného stíhania, pričom zistil ústavne konformné zdôvodnenie dôvodnosti vedeného trestného stíhania v prípade sťažovateľa. Krajský súd v bodoch 133 a 134 napadnutého uznesenia uviedol taxatívny výpočet vo veci vykonaných úkonov v rámci prípravného konania, ktoré bolo ukončené v rámci zákonnej lehoty podľa § 209 ods. 2 Trestného poriadku podaním obžaloby prokurátorom. Argumentácia sťažovateľa o občianskoprávnej povahe skutkov kladených mu za vinu tak odporuje ustálenému skutkovému stavu veci tak, ako bol zistený a dôkazmi verifikovaný orgánmi činnými v trestnom konaní, ktoré ho aj v rámci vlastných kompetenčných oprávnení objasnili so zdôraznením okolnosti, že obrana sťažovateľa (pozri body 5 až 7) je/bude predmetom ďalšieho dokazovania s vyústením aj do finálneho právneho posúdenia predmetných skutkov. Pre aktuálne štádium trestného konania v rámci skúmania dôvodnosti vedeného trestného stíhania je východiskovou skutočnosťou potvrdenou dosiaľ vykonaným dokazovaním pretrvávajúce dôvodné podozrenie zo spáchania majetkovej trestnej činnosti sťažovateľom, čoho procesným odrazom je ukončenie prípravného konania 27. novembra 2023 podaním obžaloby. V tejto súvislosti ústavný súd v súlade s konajúcimi súdmi konštatuje, že otázka dôvodnosti vznesenia obvinenia je predmetom celého trestného konania a ústavnému súdu v tejto súvislosti náleží zaoberať sa otázkou ochrany základných práv a slobôd jednotlivca len z hľadiska ústavnej udržateľnosti dotknutého rozhodnutia, ktoré je rozhodnutím o väzbe, nie konečným rozhodnutím o vine.

42. Východiskovou skutočnosťou v prípade sťažovateľa je teda potvrdenie/zosilnenie dôvodného podozrenia zo spáchania stíhanej trestnej činnosti, čoho procesným odrazom je, ako už bolo uvedené, podanie obžaloby dozorujúcim prokurátorom okresnej prokuratúry 27. novembra 2023. Táto skutočnosť našla svoj vecný verifikátor v dostatočnom odôvodnení napadnutého uznesenia krajského súdu s jeho vlastnými hodnotiacimi závermi. Závažnosť obvinenia sama osebe nemôže ospravedlňovať dlhú dobu väzby (Ilijkov proti Bulharsku z 26. 7. 2001, sťažnosť č. 33977/96, body 80 a 81), v sťažovateľovom prípade však bolo nielen prípravné konanie ukončené v rámci zákonnej 6-mesačnej lehoty určenej na objasňovanie viacnásobnej trestnej činnosti, a to

klasifikovanej aj ako obzvlášť závažný zločin (§ 209 ods. 2 Trestného poriadku), ale aj väzba sťažovateľa z hľadiska dĺžky jej trvania neprekročila základnú 7-mesačnú lehotu podľa § 76 ods. 2 Trestného poriadku. V nadväznosti na uvedené sa ústavný súd pripája k argumentácii krajského súdu, ktorému *«Nie je ani zrejmé, z čoho obhajoba vyvodzuje že pri absencii prvku organizovanej skupiny, a pri dvoch obvinených, je doba väzobného stíhania v trvaní 5 - 6 mesiacov bez ďalšieho neprimeraná... Rovnako tak nie je zrejmé, z čoho vyvodzuje obvinený, že prišlo k „spotrebovaniu“ lehoty na vyšetrovanie, keď vo veci podľa prokurátora už bola podaná obžaloba (v čase rozhodovania krajského súdu ako súdu sťažnostného), pričom v čase podávania sťažnosti neuplynulo šesť mesiacov od začatia trestného stíhania s ktorým bolo zároveň vznesené obvinenie.»*. Okrem dodržania zákonných lehôt na ukončenie vyšetrovania obzvlášť závažného zločinu vrátane dodržania základnej lehoty väzby krajský súd navyše skutkový stav potvrdzujúci dôvodné podozrenie zo spáchania stíhanej trestnej činnosti sťažovateľom v rovine dôvodného podozrenia aj náležite ozrejmil (pozri predovšetkým bod 34).

43. Vo vzťahu k pretrvávajúcej dôvodnej obave z pokračovania v páchaní trestnej činnosti ústavný súd poukazuje na precízne hodnotenie relevantných okolností krajským súdom (pozri bod 37). Pre posúdenie ústavnej konformnosti tejto časti napadnutého uznesenia je východiskové podozrenie z páchania trestnej činnosti sťažovateľom po dobu vyše dvoch rokov s predpokladaným motivačným východiskom zvyšovania si životnej úrovne (aj napriek zistenému pravidelnému príjmu), obvinenie zo spáchania trestnej činnosti majetkového charakteru celkovo štyrmi skutkami vrátane ďalšieho stíhania vedeného v samostatnom trestnom konaní, teda vyššia početnosť činov podložených dôvodným podozrením z ich spáchania s cieľným zameraním na osobnostne zraniteľné osoby (s verifikačným podkladom znaleckého dokazovania), identifikované a znaleckým skúmaním indikované negatívne povahové vlastnosti samotného sťažovateľa prejavujúce sa aj v jeho postoji k vedenému trestnému stíhaniu a dešpekte k spoločenským normám, rovnako eskalujúci prvok v páchaní trestnej činnosti, z ktorej je dôvodne podozrivý, prejavujúci sa majetkovou uzurpáciou od vylákania peňažnej hotovosti až po nehnuteľný majetok značnej hodnoty. Týmito skutočnosťami krajský súd dal primeranú súdnu odpoveď na dôvody, pre ktoré má pretrvávajúť dôvod preventívnej väzby („adequate judicial response“; Grauslys proti Litve z 10. 10. 2000, č. 36743/97). Inými slovami, riziko pokračovania v páchaní trestnej činnosti ako dôvod preventívnej väzby bolo zo strany krajského súdu hodnoverne zdôvodnené poukazom aj na konkrétne okolnosti veci (Clooth proti Belgicku z 12. 12. 1991, sťažnosť č. 12718/87, bod 40).

44. Ústavný súd sa ešte osobitne pristaví pri sťažovateľom argumentačne použitom rozhodnutí ústavného súdu vo veci sp. zn. III. ÚS 33/2021, ktoré býva, a to nie ojedinele, interpretované mimo jeho skutočného obsahového kontextu, vychádzajúc len z úvodnej časti ďalej citovanej formulácie, pred slovom „pokiaľ“. Rozhodnutie konštatuje, že „... druh, charakter, rozsah či závažnosť trestnej činnosti nemôžu byť dôvodom preventívnej väzby na účel § 71 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku, pokiaľ nie je naplnená dispozícia tejto právnej normy... Preto ak neexistujú konkrétne skutočnosti, ktoré odôvodňujú dôvodnú obavu, že sťažovateľ bude pokračovať v trestnej činnosti, potom dôvod preventívnej väzby nie je daný.“. Charakter stíhanej trestnej činnosti teda môže byť dôvodom preventívnej väzby, ak súd dostatočne odôvodní z tejto konkrétnej skutočnosti vyplývajúcu relevantnú obavu, čo v aktuálne posudzovanom prípade neabsentuje.

45. Na základe uvedeného ústavný súd ústavnú sťažnosť sťažovateľa pre namietané porušenie práva na osobnú slobodu podľa čl. 17 ods. 1, 2 a 5 ústavy, podľa čl. 8 ods. 1, 2 a 5 listiny a podľa

čl. 9 ods. 1, 3, 4 medzinárodného paktu a práva na slobodu a bezpečnosť podľa čl. 5 ods. 4 dohovoru napadnutým uznesením krajského súdu odmietol pre zjavnú neopodstatnenosť podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde. Tento záver sa vzťahuje aj na sťažovateľom namietané porušenie práva na slobodu a bezpečnosť podľa čl. 5 ods. 1 písm. c) dohovoru, pričom toto ustanovenie sa na okolnosti sťažovateľovej veci nevzťahuje, keďže sa označený článok dohovoru aplikuje pri vzatí do väzby, nie pri skúmaní podmienok jej pokračovania, či už z dôvodu skončenia základnej alebo predĺženej lehoty väzby, alebo na podklade žiadosti o prepustenie z väzby. Rovnaký záver sa vzťahuje aj na čl. 47 charty, ktorej použitie nie je v ústavnej sťažnosti odôvodnené poukazom na konkrétny právne záväzný akt Európskej únie, vo vzťahu ku ktorému sa má charta (vždy) použiť, vecne by však bol bez ohľadu na to generovaný negatívny záver o porušení práva podľa dotknutého ustanovenia.

46. Ako ústavne konformnú posúdil ústavný súd aj tú časť napadnutého uznesenia krajského súdu, ktorá sa týkala možnosti nahradenia väzby sťažovateľa prijatím jeho písomného sľubu alebo dohľadom probačného a mediačného úradníka.

47. Ak osoba pozbavená osobnej slobody požiadala o nahradenie väzby zárukou, je súd rozhodujúci o väzbe povinný sa s touto žiadosťou náležite vysporiadať (I. ÚS 100/04, I. ÚS 239/04, II. ÚS 240/06). V tejto súvislosti ústavný súd pripomína, že pokiaľ v rámci svojej rozhodovacej činnosti vyslovil porušenie čl. 5 ods. 3 dohovoru, resp. čl. 17 ústavy v súvislosti s rozhodovaním o väzbe obvinených, k vyhoveniu sťažnosti a vysloveniu porušenia niektorého z označených práv pristúpil v zásade len v prípadoch, v ktorých všeobecné súdy opomenuli rozhodnúť o žiadosti o nahradenie väzby zárukou (I. ÚS 100/04, I. ÚS 239/04, IV. ÚS 215/2010).

48. Krajský súd skúmal v sťažovateľovom prípade aj viaceré možnosti nahradenia jeho preventívnej väzby s negatívnym výsledkom, ktorý odôvodnil predovšetkým (i) povahou stíhanej trestnej činnosti (právne kvalifikovanej aj ako obzvlášť závažný zločin) (ii) páchanej na osobách „*chorých, vyššieho veku, ľahšie ovládateľných, manipulovateľných*“, ktorou sťažovateľ (iii) spôsobil škodu vyššieho rozsahu, v dôsledku čoho podľa krajského súdu účel väzby nemožno dosiahnuť dohľadom probačného úradníka a ani „*obmedzením pohybu osoby len na určitú nehmuteľnosť, miesto, ani zákazom styku s konkrétnymi poškodenými, pretože tak nie je vylúčené prípadné páchanie obdobnej trestnej činnosti na iných poškodených*“, keďže ani „*Elektronický monitoring obvineného neposkytuje informáciu o osobe, s ktorou by sa obvinený stretol, kontaktoval, ani o tom, ako by obvinený voči iným osobám konal.*“. Po preskúmaní aj tejto časti ústavnej sťažnosti sťažovateľa ústavný súd konštatuje ústavnú udržateľnosť rozhodnutia krajského súdu, v dôsledku čoho odmieta ústavnú sťažnosť v rozsahu označených referenčných ustanovení ústavy, dohovoru a paktu ako zjavne neopodstatnenú podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde. Tento záver ústavný súd vzťahuje aj na sťažovateľom namietaný výklad výnimočných okolností prípadu, ktoré v jeho prípade mali predstavovať zlý zdravotný stav a jeho osobné, resp. rodinné pomery. Správne krajský súd poukázal na paušálnosť a vecnú nepriliehavosť sťažovateľom predostretej argumentácie týkajúcej sa osobných pomerov a okolností poskytovanej zdravotnej starostlivosti sťažovateľovi krajský súd náležite preveril, keď na uplatnené námietky poskytol ústavne udržateľné odpovede (bod 39 tohto odôvodnenia). Tým je v súhrne tohto bodu a predchádzajúcich bodov obsahovo vyprázdnená aj argumentácia sťažovateľa rozhodnutiami ústavného súdu vo veciach sp. zn. IV. ÚS 404/2018 a III. ÚS 361/2022, k čomu ústavný súd z pozície aktuálneho rozhodovania dodáva, že výnimočnosť okolností prípadu aj napriek možnosti istej druhej kategorizácie je

potrebné posúdiť *ad hoc* (od prípadu k prípadu), nesmie však ísť o zjavne účelovú konštrukciu. Z hľadiska individualizácie všetkých aspektov rozhodovania o väzbe je rozhodnutie krajského súdu potrebné v konaní o ústavnej sťažnosti odobriť.

49. V súhrne sú tak vyčerpané aj všetky obsahovo sa s námietkami uplatnenými v trestnoprocesnom sťažnostnom konaní prekrývajúce relevantné námietky podanej ústavnej sťažnosti so záverom o ich zjavnej neopodstatnenosti. Vzhľadom na odmietnutie ústavnej sťažnosti ako celku ostalo bez významu zaoberať sa ďalšími návrhmi v nej obsiahnutými.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 18. marca 2024

Libor Duľa
predseda senátu